

De Vrijheid beslist/Op weg naar de dictatuur ?

De motor van onze huidige gemeenschap is maximale vrijheid in alles voor iedereen. Vrijheid om ons beroep te kunnen kiezen, om onze vrienden en partner te kunnen kiezen, vrijheid om onze woonplaats te kunnen kiezen, vrijheid om ons te organiseren/associëren, vrijheid van godsdienst enz. Vrijheid is dus altijd kunnen kiezen en dit moet naar ons aanvoelen in onze gemeenschap ten allen tijde gewaarborgd blijven.

Het is immers de essentie van het mens zijn. Deze wil om te kunnen kiezen zit er al van bij de geboorte van de mens ingebakken. Anecdotisch zal elke ouder dit herkennen. Een kind kan je soms moeilijk iets leren, bvb rode kool eten, als je dit alleen aanbiedt. Wanneer je hem de rode kool voorzet samen met iets dat hij helemaal niet lust en erbij zegt dat hij mag kiezen wat hij opeet, zal hij doorgaans uit zichzelf en met minder protest toch voor de rode kool gaan.

In het economische beleid leidt de vrije keuze van velen tot betere resultaten voor de gemeenschap dan de keuze van een enkeling (“velen weten meer dan één”). De resultaten van de planeconomie hebben dit ons inziens voldoende aangetoond. Echte vrije concurrentie daarentegen disciplineert, selecteert en pacificeert. Elke hedendaagse mens heeft dus best altijd keuzevrijheid voor het goed van de gemeenschap. Zo kan ieder zich specialiseren in taken die aansluiten bij zijn interesse, vaardigheden en talenten. Diegenen die het moeilijk hebben met de vrijheid kunnen dan ook bijvoorbeeld kiezen om voor het grootste stuk instructies van leidinggevendenden op te volgen.

Elke mens wil vrijheid. Daardoor is vrijheid per definitie wederkerig. Daardoor beseffen wij, bewust of onbewust, dat onze vrijheid beperkt wordt door de vrijheid van de ander. Wij weten dat onze vrijheid stopt wanneer we de andere belemmeren in zijn vrijheid of de andere schade berokkenen. Omdat we ons niet altijd bewust zijn van de gevolgen van de opname van onze vrijheid en daardoor de andere kunnen storen of schade berokkenen, treedt de overheid regulerend op. Zij moet er in de eerste plaats voor zorgen dat iedereen in alle rust zijn vrijheid kan opnemen. De belangrijkste wetten daaromtrent worden afgedwongen door een krachtig optreden van de overheid, die over het monopolie op geweld beschikt. Indien de overheid hierin tekort schiet, zal de mens zelf zijn vrijheid willen beschermen. In de VS is de wil tot vrijheid zo sterk dat brede bevolkingsgroepen nooit hun wapen willen afgeven. Ook de stichters van VS laten in de grondwet expliciet als tweede artikel wapenbezit toe aan elke mens. De gedachte daarachter is dat de vrije mens zich moet kunnen verdedigen tegen een dolgedraaide overheid die vergeten is wat de essentie van hun rol is en de vrijheid onvoldoende beschermt of zelfs de vrijheid inperkt en afschaft. Hoe groter de overheid en hoe meer regels, hoe kleiner de vrijheid en hoe kleiner het welzijn. De overheid kan de belangrijkste vijand of de belangrijkste beschermer van vrijheid zijn.(Een schuldenplafond, zoals in de VS en Duitsland, toomt de overheid in en is wellicht één van de belangrijkste wetten die onze gemeenschap nog mist.)

Het is dus de overheid die moet bepalen hoe sterk het die bescherming van de vrijheid organiseert. Enkele voorbeelden. Het zien van steeds meer hoofddoeken in het straatbeeld beperkt op zich de vrijheid van de ander niet. Sommigen echter kunnen zich daar zo aan storen (oa door de herinnering aan aanslagen die dit opwekt) dat ze in hun vrijheid van te gaan

en staan waar ze willen, belemmerd worden. Het is dan aan de democratische overheid om de grens te bepalen en te beslissen of dit nog toegestaan wordt. De overheid kan in geen geval aan een vrij privé bedrijf opleggen om hoofddoeken toe te staan binnen zijn bedrijf, noch kan het dit verbieden. Dit moet ieder vrij opererende organisatie in de samenleving voor zich uitmaken. Zo moet elk zwembad in zijn reglement kunnen bepalen of boerkini omwille van bvb hygiënische redenen kan of niet. Gedwongen hoofddoekdracht door ouders moet dan weer verboden worden, net zoals gedwongen huwelijken en tegen schendingen moet duidelijk opgetreden worden. Dit is immers een manifeste schending van de vrijheid van het individu. Over het algemeen dient de overheid conform de vrijheidsgedachte zo weinig mogelijk tussen te komen. Het rookverbod in cafés gaat zo wellicht te ver. Wat blijft er nog over van de vrijheid van de cafébaas ? Als de gemeenschap behoefte heeft aan rookvrije cafés, zullen er spontaan zo'n cafés ontstaan en blijft de keuze bij het individu en ontstaat zelfs meer keuzevrijheid. Het argument van de gezondheid gaat dus niet op. Moet de overheid anders ook niet beginnen nadenken om skivakanties te verbieden ? Dit leidt jaarlijks tot vele ziekenhuisopnames die mee moeten gefinancierd worden door de niet-skiërs. Zo stellen we vast de overheid in bepaalde domeinen beter niet regulerend optreedt. Ze dreigt anders alles te moeten reguleren. En we weten intussen hoe dat afloopt...

“ Het is niet, zo wil ik zeggen, het doel van de politiek om de mensen van redelijke wezens tot dieren of automaten te maken, maar in tegendeel om ervoor te zorgen dat hun geest en lichaam veilig kunnen functioneren en dat zij zelf de vrije rede gebruiken en niet met haat, toorn of bedrog strijden, noch zich door bittere gevoelens jegens elkaar laten meeslepen. Het doel van de politiek is dus in werkelijkheid de vrijheid.” Spinoza in het Theologisch-politiek Traktaat